

Goede kennisvragen bedenken je samen

Veehouders stellen niet vanzelfsprekend goed doordachte, toekomstgerichte kennisvragen. Samen met onderzoekers, adviseurs, docenten en anderen lukt het beter de échte vraag naar boven te krijgen. Dat is een ervaring van het programma Netwerken in de Veehouderij (NidV).

Veehouders zelf moeten bepalen hoe zij de bedrijfsvoering willen verduurzamen en hoe zij een grotere maatschappelijke acceptatie willen verwerven. LNV heeft alleen de taak de randvoorwaarden te stellen, vond én vindt het ministerie. Zo startte, als experiment, vier jaar geleden het onderzoeksprogramma NidV. In netwerken stelden veehouders zelf de onderzoeksvragen en gingen samen met onderzoekers aan de slag. Wat gebeurde? Veehouders kwamen vooral met de vragen van vandaag, niet die van morgen. Terwijl die laatste tot duurzame veranderingen leiden. Ook overstegen de vragen nauwelijks de grens van het erf.

De tweede ronde wilden de onderzoekers het dan ook anders. Ze scherpten de criteria voor deelname aan het programma aan. De voorkeur ging uit naar netwerken waar ook andere partijen aan deelnamen, zoals bedrijfsleven, dierenartsen, adviseurs, docenten of maatschappelijke organisaties. Daarnaast vroegen de onderzoekers bij de intake scherper door om de echte vraag te achterhalen. Wat bleek: bij zeker de helft rolde er een andere vraag uit, de werkelijke vraag van de veehouders.

>> Netwerkbegeleider

Minstens zo belangrijk is de rol van de netwerkbegeleider als "vrije actor", veelal onderzoekers. Deze is deskundig op het proces en heeft voldoende inhoudelijke expertise. Hij zit er niet om vragen te beantwoorden maar juist om ze te stellen. Komen er specifieke kennisvragen boven, dan weet hij de weg te vinden in kennisland. Dankzij deze vrije actor komt de groep vaak verder.

Neem de kennisvraag naar de optimale arbeidsorganisatie op grote melkveehouderijen. Aanvankelijk dachten de veehouders voornamelijk over hoe ze de arbeid rond moesten zetten als ze meer kilo's melk per

uur wilden produceren. De netwerkbegeleider vroeg door: hoe wil je met je mensen omgaan, wat voor managementstijl hoort daarbij, heb je wel eens aan 360 graden feedback gedacht? Maarten Vrolijk, programmaleider van NidV: 'Dat vonden ze dus doodeng. Maar als je rustig begint met de kengetallen en pas later, wanneer er een voldoende veilige leeromgeving is gevormd, die abstracte laag inbrengt, kom je veel verder.'

De resultaten van het netwerk zijn verwerkt in diverse vragenlijsten, scans en instrumenten die te maken hebben met type van leidinggeven en met kengetallen. Uiteindelijk heeft het netwerk arbeidsorganisatie besloten hun waardevolle leerervaring te delen met collega-veeouders. In augustus is een ansichtkaart naar alle 40.000 melkveeouders in Nederland en Vlaanderen gestuurd met daarop een verwijzing naar vijf instrumenten. 'Zonder netwerkbegeleider was het waarschijnlijk gebleven bij een urenregistratie', denkt Vrolijk.

>> Subsidieregeling

Dat is ook tegelijk de zorg die hij heeft bij het "vervolg" van NidV. LNV vindt dat deze succesvolle manier van en beschikbaar moet komen voor iedereen, en heeft er een subsidieregeling Praktijknetwerken Veehouderij van gemaakt. Een netwerk kan subsidie voor begeleiding krijgen, maar kwalificatie-eisen voor die begeleiding zijn er niet. Vrolijk hoopt dat NidV voldoende heeft aangetoond hoe een begeleider kan helpen een vraag goed geformuleerd te krijgen om netwerken op de goede weg te helpen door ervoor te zorgen dat kennis ook gebruikt wordt. 'Het is winst dat de regeling van LNV gebaseerd is op actuele resultaten van het onderzoeksprogramma en dat die regeling nu voor iedereen beschikbaar komt.'

Meer informatie: Maarten Vrolijk, t 0320 293 404, e maarten.vrolijk@wur.nl